

आभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ३१ / अंक : १६ / २०७८ कातिक २६ गते शुक्रबार / Nov. 12, 2021 / मूल्य रु. १०/-

प्रधानमन्त्री देउवाप्रति
अध्यक्ष थापाको आक्रोश

काठमाडौं। राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका अध्यक्ष कमल थापाले प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवालाई पूर्वराजा विरुद्धको आक्रोश नपेखन अनुरोध गरेका छन्। अध्यक्ष थापाले सामाजिक सञ्जाल ट्वीटर मार्फत त्यस्तो आग्रह गरेका हुन्।

अध्यक्ष थापाले भनेका छन् प्रम देउवालाई आग्रह गर्दै अगाडी लेखेका छन्। पूर्वराजा विरुद्ध आक्रोश होइन सुशासन दिनुहोस्। न्यायालय हडतालमा छ, ससद अवरुद्ध भएर अहिले स्थगित भएको छ। सरकार भ्रष्टचार र सर्वसत्तावादमा लिस छ। धर्मपरिवेतन व्यापक भएको छ। रोजगारीको खोजिमा ५० लाख बन्दा बढी युवायुवती विदेशमा पलायन भएका छन्। संघीय गणतन्त्र असफल सावित र्भईसकेको छ। त्यसेले पूर्वराजालाई गालि गरेका छन्। भन्ने ट्वीटर मार्फत द्वीपांत्रिक भएको छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

राजीनामा बाहेक अर्को विकल्प के ?

काठमाडौं। प्रधानन्यायाधिश चोलेन्द्र शमशेर राणाले न्यायाधिशहरूसँगको सहमतिमा आफ्नो इजलास नतोक्ने र बन्दी प्रत्यक्षीकरण बाहेकका अन्य मुद्दाहरू पेशीमा नवाचाहने सहमति जनाएका भएपनि आफ्नो इजलास तोकेको र बन्दी प्रत्यक्षीकरण बाहेकका अन्य मुद्दाहरूको पेशी चढाएपछि प्रधानन्यायाधिश राणा र अन्य न्यायाधिश तथा नेपाल बाबाको धर्ना र विरोधका कार्यक्रमले निरन्तरता पाउने सम्भावना बढौं गएको छ। सर्वोच्च अदालतमा अहिले प्रधानन्यायाधिश राणा सहित २० जना न्यायाधिश रहेकोमा १९ जना न्यायाधिशहरू राणाको विरुद्धमा उभिएका छन्। अफिसर अफ द बेच नानिने नेपाल बाबाले विरोध र धर्नाका कार्यक्रम गरि असहयोग गर्दैपनि राणालाई एकलै अधिक बढाने गरेका छन्।

प्रधानन्यायाधिश राणाले सहमति विपरित अधि बढ

>>> बाँकी ८ पेजमा

हिजो हामी अरुलाई दिने आज मान्ने !

काठमाडौं। हिजोको दिनमा अरु देशलाई खाद्यान्न सहयोग गर्न सक्ने अवस्थामा रहेका हामी आज अरु देशबाट खाद्यान्न आयात गर्ने अवस्थामा पुगेको छौं। कृषि प्रधान देश भनेका हाम्रा राजनीतिक दल र सरकारले डक फिटिरहेका छन्। अरु देशबाट खाद्यान्न ल्याएर हामीले खानुपर्ने अवस्थामा हामी पुगेको हुनाले के हामीले कृषि प्रधान देश भनेका डक फिटिरहनु करि उचित होला ? देशमा विकासको दब्तो मोडललमा हामी अलमिलेका छौं। विश्वका धेरै देशले विकासको मोडल बनाएर एक एक क्षेत्रमा हाँसिल गरिरहेका भएपनि हामी भने गफ मै सिमित भएका छौं।

नेपाली राजनीतिले कुनै पनि सही दिशा लिन नसेको र राजनीतिक दलका नेताहरु आ आफ्नो र पार्टीगत स्वार्थमा मात्र सिमित भएकाले गर्दा मुलुकमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

एमसीसी सम्झौता नै गलत

काठमाडौं। राजनीतिक दलहरूसीमा राजनीतिक दलहरूसीमा अनुदान सम्झौता अधि बढाउने भएको छ। सत्तारूढ दलभीत्र यो सम्झौता अनुमोदन गर्ने विषयमा एक मत हुन सकेको छैन। सत्ताको नेतृत्वकर्ता दल नेपाली काप्रेस एमसीसी सम्झौतालाई तत्काल अधि बढाउने पक्षमा रहेको छ भने माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी सम्झौतालाई संशोधन गरेमात्र अधि बढाउनु पर्ने पक्षमा रहेको भएपनि एमसीसी प्रधान कार्यालयले सम्झौता संशोधन हुन नसक्ने पहिला नै प्रष्ठ परिसकेको छ। सत्तामा रहेको जसपा भने एकमत नभएपनि जसपाका सधीय अध्यक्ष डा. वावुराम भुरुराई एमसीसी सम्झौतालाई तत्काल पारित गर्ने पक्षमा रहेका छन् ?

गर्दा अनुमोदनको प्रतिक्रिया अधि बढन सकेको थिएन। माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले अहिले एमसीसी सम्झौता संसदबाट पारित गर्नुपर्ने विषयमा फेरी प्रश्न उठाएका

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानन्यायाधिशमाथि विचौलियाको आरोप

काठमाडौं। कानुन व्यवसायी र कानुन क्षेत्रका विज्ञहरूले प्रधानन्यायाधिश चोलेन्द्र शमशेर राणाले भ्रष्टचार गरेको आरोप लगाउँदै उनलाई पदबाट हटाउन सर्वोच्च अदालतभित्रैबाट एकल्याएर राजनामा दिन बाध्य पार्नुपर्ने बताए पछि प्रधानन्यायाधिश राणामाथिको संकट अफ गहिरिएको छ। मंगलबार राजधानीमा आयोजित न्यायपालिकाको वर्तमान संकट र निकास विषयको छलफलमा सर्वोच्च अदालतका पूर्वन्यायाधिश बलराम केसीले भने प्रधानन्यायाधिश राणाले पाएको प्रशस्त समयमा पनि न्यायालय सुधारमा कुनै प्रगति गर्न नसकेको बताउँदै प्रधानन्यायाधिश राणाले पदको दुरुपयोग मात्र गरेको आरोप लगाएका छन्। राणाको कार्यकालमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

यसकारण प्रधानन्यायाधिशको राजीनामा

काठमाडौं। संविधानले नै सर्वोच्च अदालतलाई संविधानको व्याख्या गर्ने अधिकार दिएको छ। सर्वोच्च अदालतवाट गरीने संविधानको व्याख्या नै अन्तिम हुनेछ। अहिले त्यही अदालतका प्रधानन्यायाधिश माथी उनको क्षमतामाथी नै प्रश्न उठेको छ। त्यही कारणले गर्दा करिव २ हफ्ता देखीको एकार्यसम्पादन समेत रोकिएको छ। प्रधानन्यायाधिश चोलेन्द्र शमशेर राणाले सर्वोच्च अदालतको नेतृत्व गरेदेखी नै कार्यपालिका माथी अधोशित रूपमा हस्ताक्षेप गरेको भन्दै सर्वोच्च अदालतका १९ जना न्यायाधिश र कानुन व्यवसायहरूले इजलास नै वहिरेकार गरीरहेका छन्।

आफ्नै सहकर्मी र कानुन

व्यवसायीहरूले इजलास नै वहिरेकार गर्दा समेत प्रधानन्यायाधिश राणा वहिरेमनका लागि तयार देखिएका छैनन्। उनलाई राजनीतिक दलहरूले सहयोग पुर्याई रहेको जस्तो देखिएको छ। मुलुकका प्रमुख त्रिभुवन अधिकारीको एक अड्ग न्यायपालिका भीत्र समस्या उत्पन्न भएपनि पाँच दलीय गठबन्धन र प्रधानन्यायाधिश शेरबहादुर देउवा मीन वसेका हुनाले उनीहस्तग कानुन व्यवसायीहरू समेत रुचि हुदै गएका छन्। प्रधानन्यायाधिश राणाले सम्मानजनक वहिरेमन चाहेको बताएका भएपनि अहिले सम्म सम्मानजनक वहिरेमन भनेको के हो र कहिले हुन्छ भन्नेमा उनी प्रष्ठ नभएकाले

>>> बाँकी ८ पेजमा

AUTOLOAN

Drive Your Life

• Loan Tenure upto 8 Years • Competitive Interest Rate

@www.prabhubank.com

Conditions apply

prabhu BANK

Prabhu Building, Babarmahal, Post Box No.:19441
+977-1-4788500 | +977-1-4780588,
Email: info@prabhubank.com | www.prabhubank.com
Toll Free No.: 16600107777

INDIA'S HI-TECH WEAPONS BUILD-UP: A SERIOUS THREAT TO PAKISTAN

Mr Khan

SINCE signing of the defence and nuclear deals with the US in 2005 and 2008 respectively, and especially after having been declared as US's close defence partner in 2016, as part of its Indo-Pacific Strategy to contain China's peaceful rise, India got a major opportunity to purchase high-tech military weapons systems of its choice from the western military powers, apart from Russia, with whom it already had strong defence relations.

To purchase the most modern weapons, while India uses China threat theory, it also possesses a lot of Forex reserves to purchase the weapons, as over the years it has amassed an impressive amount of \$ 641 billion reserves.

Although, despite the above-mentioned hefty amount of Forex reserves, as per the Business Standard, India is still 101st in the Global Hunger Index (GHI) 2021 of 116 countries, and is behind its neighbours Pakistan, Bangladesh and Nepal.

This widespread hunger prevails in India because, instead of spending on its poor population to end the hunger, India has used its foreign exchange reserves to purchase modern arms and military equipment to become a major power.

For this purpose, the Modi government is spending a huge amount of US dollars for purchasing costly weapon systems. Following are the

major examples. According to the Economic Times, India has signed 182 defence deals over the last 3 years and in the current year. The defence equipment included ships, missiles, rockets, simulators, tanks, guns, aircraft, helicopters and radars. As per India Today, on 22 October 2021 India signed a contract worth Rs 423 crore with the US for procurement of MK 54 Torpedo and Expendable (Chaff and Flares) for the Indian Navy.

These weapons are the outfit of P-8I aircraft which is used for Long range Maritime Surveillance, Anti-Submarine

States had jumped from meagre USD 6.2 million to a whopping USD 3.4-billion in 2019.

Recently, India has purchased 36 French Rafale fighter jets, fitted with scalp and meteor missiles having beyond visual range of 300 kilometers, worth \$9.4 billion, out of which five aircraft have already been received by the Indian Air Force.

India also plans to upgrade 59 of its MiG-29 aircraft and buy 21 more from Russia for about \$1 billion. According to India Today, as per the deal already signed with Russia, India will receive the first batch of the sophisticated S-400 anti-aircraft

Warfare and Anti-Surface Warfare (ASV).

According to the Nikkei Asia, in February 2021, the Indian government had announced a large-scale defense equipment renewal project, worth \$130 billion, to be spent on arms procurements in the coming eight years. India's weapons procurement from the United

surface-to-air missile system in October-December 2021.

The S-400 is known as Russia's most advanced long-range surface-to-air missile defence system, which can destroy incoming hostile aircraft, missiles and even drones at ranges of up to 400 km.

In addition, India is about to order 12 Russian-made

Su-30MKI fighters for \$1.53 billion. Moreover, as India wants to replace the fleet of its aging fighter aircraft, competitors for the 115-plane purchase include the F-21, Boeing's F/A-18E/F, the Rafale, the European Typhoon, the Swedish Gripen E and the Russian MiG-35 and Su-35. Indian companies would assemble the new jets on license.

Lockheed Martin of the US has also offered the co-production of F-21 Fighter aircraft to India in collaboration with Tata. Despite the US expectations that an economically and militarily strong India will act as a bulwark for containing China, it is more likely that India would never fight with China to implement the US Indo-Pacific strategy.

In fact, by becoming a partner in the US Indo-Pacific strategy, India is basically exploiting this opportunity to get the western economic investments and the modern weapon systems to become a major economic/military power.

Hence, the above discussed arms buildup by India and the most modern weapons systems it is acquiring will be mainly used against Pakistan.

In this context, India's acquisition of the modern aircraft, like the French Rafale with BVR range of 300 kms, F-21, the Russian SU-30, and 35, and the Russian S-400 anti-missile system with 400 kms interception range and the naval weapons, like the nuclear submarines are a serious threat to Pakistan's sovereignty.

India can use the modern

aircraft for the so called surgical strikes in Pakistan just to prove its air superiority and show to the world that it is an uncontested regional power. In case of a war, because of such superior weapons, Pakistan's nuclear threshold will be lowered.

Therefore, to deter India from violating Pakistan's sovereignty, it is necessary that Pakistan should also acquire a limited number of the matching conventional weapons. In this context, although the past successive governments in Pakistan have failed to build the required Forex reserves, as, comparing India and Pakistan's size/population, Pakistan should have built at least one sixth of India's Forex reserves, equal to \$ 120 billion. But, up till October 2021, Pakistan has got Forex reserves of only \$ 25 billion.

Still, Pakistan can spend about \$5 billion to acquire a limited number of high-tech modern weapon systems to fail India's plans of establishing its conventional military dominance over Pakistan.

In this context, it is a right step that Pakistan Army has recently inducted the state-of-the-art Chinese-origin HQ-9/P HIMADS, high to medium air defence system, which nearly matches the capabilities of the Russian S-400 anti-missile system.

Similarly, Pakistan also needs to procure on priority a limited number of modern aircraft matching the capabilities of Rafale, F-21, and SU-30 and a few nuclear submarines

The Naxalite movement in India

Mr Kabir

India, dominated by politicians from the Hindi heartland, has been using brutal force mercilessly against any move to free Assam, Kashmir, Khalistan, Mizoram, Nagaland, Tamil Nadu, Tripura, Arunachal Pradesh, Meghalaya and Manipur. These states are rocked by a large number of armed and violent rebellions, some seeking separate states, some fighting for autonomy, while Maoists, also known as Naxalites or Naxals, have accelerated the Naxalite Movement.

Recently, Indian media reported, "Indian security forces launched a massive anti-Naxal operation in the Bijapur-Sukma areas of Chhattisgarh...a stronghold of the left-wing... officials confirmed that a group of an estimated 400 Maoists had ambushed the forces, leading to the killing of at least 22 personnel of the security forces and injuring 30 others, while many are still missing...The operation was carried out by India's Central Reserve Police

Force's elite CoBRA unit, the District Reserve Guard and the Special Task Force".

In recent years, the Maoists have intensified their struggle by attacking Indian officials and their installations. In this context, Indian media admitted that Maoists have entered cities, expanding their activities against the Indian union. On April 22-23, 2018, at least 39 Maoists were killed in an alleged encounter with Indian security forces in the district Gadchiroli. The Maoists, accepting the loss, had vowed to take revenge. Local human rights organisations had raised questions on the authenticity of the Gadchiroli incident mentioning that "not a single police personnel received injuries." They termed it a planned mass murder and a cold-blooded killing of the Maoists.

According to BBC, "In response to the atrocities of the Indian police, Maoist rebels had blown up culverts and cut electricity to railways in various regions during two-day strike."

However, the Maoist uprising is the second major freedom

movement after that of Indian Illegally Occupied Kashmir (IIOK). Maoists inhabit an area known as the 'Red Corridor', which stretches from West Bengal to Karnataka state in the southwest. Former Indian Prime Minister Manmohan Singh had called the Maoist-insurrection, "the single biggest internal-security challenge", whereas, Home Secretary G K Pillai had reiterated the magnitude of this threat by stating that the Maoists want to completely overthrow the Indian state by 2050.

India's Maoist-insurgency became progressively more lethal—1003 people were killed in 2010, 908 in 2009 and 721 in 2008. Particularly, in 2010, new operations of the Indian security forces exposed the failure of India's anti-Maoist war.

Meanwhile, New Delhi offered peace talks after the Maoist insurgents ambushed a bus on May 17, 2010 that killed 45 police officers and civilians who were returning after an operation, killing two Maoists. Ramanna, a Maoist leader in Chhattisgarh state rejected the offer, saying that the government should first withdraw thousands

of paramilitary soldiers, and create peaceful conditions for talks. The Maoist Movement, which claims the legacy of the Communist Party of India founded in Calcutta, was initially started by its leader, Mupala Luxman Rao in 1969 in the form of a peasant uprising in West Bengal, protesting against big Hindu landlords who left no stone unturned in molesting poor people through their maltreatment such as forced labour, minimum wages, maximum work, unlawful torture and even killings—the evils one could note prior to the French Revolution of 1789 when feudal lords had practised similar injustices on farmers.

The Naxalite-Maoists are liberators, representing landless farmers and downtrodden masses who have been entangled in a vicious circle of poverty, misery and deprivation. Owing to various inequalities, they have appealed to the sentiments of the helpless poor.

According to a report, "Out of a total 1.17 billion population, over 39 percent of dispossessed Indians, living below the poverty line are hopeful that Maoists

would bring a change in their wretched lives." But, instead of redressing the grievances of the peasants and workers, Indian security forces, in connivance with the rich-dominated society used brutal tactics in crushing the Maoists' struggle. The Naxalites had no choice but to continue an armed struggle for their genuine rights.

Surprisingly, Indian rulers have accused China of backing the Maoists' guerrilla warfare. Some Indian high officials misperceive that Beijing supplies arms and ammunition to the Maoists. With the covert support of Indian intelligence agency RAW, Indians also propagate that there are secret training camps in China, which teach tactics of guerrilla warfare to the Maoists.

Notably, in 2015, Indian Central Government finalised the raising of Indian Reserve Police Battalions (IRBPs) in IIOK and Naxal/Maoist hit states. Now, IRBPs have totally failed in suppressing insurgency in these regions. Nonetheless, India's counterinsurgency strategy—especially to crush the Naxalite Movement—has badly failed.

गाँठी कुरो तेतूत्वमा स्वाभिमान नहुन तै हो

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

हामी असरल्ल हुनुको कारण, संविधान
असहाय हुनुको कारण हामी आफै हौं,
हाम्रो असफल नेतृत्व हो । गाँठी कुरो
नेतृत्वमा स्वाभिमान नहन हो ।

इतिहासविदहरूले जति बुझाए पनि
नेतृत्व बुझने चाहदैन । गजडी भैं सत्ताको
नशा र भ्रष्टाचारको भाड खाएकाहरू
देश बुझदैनन्, स्वाधीनता देख्दैनन्,
स्वाभिमानी बन्नै चाहदैनन् । आधुनिक
नेपाल कुनै सङ्घर्ष नगरी निर्माण भएको
मुलुक होइन । हाम्रा पुर्षाहरूले मातृभूमिको
अस्तित्वरक्षाका लागि व्यापक बलिदान
दिएका छन् । आधिकारिक रूपमा नेपाल
अधिराज्यको गठन सन् १९६८ मा भएको
मानिन्छ । त्यतिबेला भारत भन्ने देश नै
थिएन । भारत त सन् १९४७ मा स्वतन्त्र
भएको हो ।

हो, नेपाल मण्डलमा अनेक साना
तूला राज्यहरू थिए । अनेक जातजातिहरू
थिए । अचम्म, त्यतिबेला पनि जातीय सद्
भाव र सम्पर्क सत्रमा बाँधिएकै थिए ।

गोरखामा सन १७२३, जनवरी ११ मा जन्मिएका पृथ्वीनारायण शाह सन १९४३, अप्रिल ३ मा २० वर्षकै उमेरमा राजा बने । एकीकरणका यी महामनाको सन १९७५, जनवरी १५ मा देवीघाटमा अन्त नभएसम्मको अवधिमा नेपाल अधिराज्य बन्यो । यो एकीकरण अभियान वास्तवमा जातजाति, भाषाभाषी, सांस्कृतिक स्वरूपको पनि एकीकरण थियो । यही अजेय र अद्वितीय एकीकरणको उज्यालोमा गोर्खाङ्को वीरता पनि विश्वव्यापी हँदै गएको हो ।

नियतिले नेपालको अवस्था घट
 पुन्याएको अथवा ब्रह्मनालमा सुताएको
 बिरामीको जस्तो छ । तथापि पृथ्वीनारायण
 शाहले रोपेको इमानको जरा उखेलिएको
 छैन । दूटो भए बुटो पलाउँछ, जरा
 भए बिरुवा उम्रन्छ । इमानको जराबाट
 नेपाल लहलहाउँछ भन्ने आशा छ यद्यपि
 राजनीति जतिसकै बिकृत असंस्कृत

राजनानांत जातसुकं बकृत, अस्सकृत,
असान्दर्भिकं र असभ्य भए पनि ।
ऐनाजस्तो कञ्चन पानी बग्ने बागमतीलाई
ढलमती बनायौ, कुनै दिन त हामीलाई
चेत फिर्ला, आफैसँग लज्जाबोध होला र
मती फिर्ला ।

ਮਤਾ ਫਿਲਾ ।
 ਗੈਰਵਸਾਲੀ ਦੇਸ਼ਲੇ ਸਥੈ ਜਨਤਾਲਾਈ
 ਹੈਨ੍ਯੋ, ਜਨਤਾਲੇ ਜਨਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਲਾਈ ਹੋਰੇ ।
 ਤਰ, ਬੇਲਾ ਬੇਲਾਮਾ ਖਡਗ ਉਠਿਰਹੇ, ਖਡਗੇ
 ਪਰਿਹਵਾਂਹੇ । ਕੁਨੈ ਪਨਿ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ਕਾ ਲਾਗਿ
 ਸ਼ੁਭ ਦਿਨ ਹੁਨਸਕੇਕੋ ਛੈਨ । ਹਾਮੀ ਚਾਰਖੁਣੇ
 ਬੱਦਰਬਾਟ ਦੁਆਈ ਖੁਵਾਂਤ ਟੇਕੇ ਮਾਨਛੇ ਤ ਬਨ੍ਹਾ,
 ਵਿਕੇਕਸ਼ੀਲ ਕਿਨ ਬੰਨ ਸਕੇਨੌ । ਹਾਮੀਮਾ
 ਨੇਪਾਲੀਤਵਪ੍ਰਤਿਕਿ ਇਮਾਨ ਰ ਨੈਤਿਕ ਮੂਲਾਂ
 ਕਿਨ ਫਲਵੈ ਗਏਕੋ ਹੋ ? ਸਮਧਲੇ ਖਡਾ
 ਸ਼ਹੋਰੇ ਸੋ ਪਾਂਘ ਪਾਂਘ ਹੋ ।

गरका या यक्ष प्रश्न हो ।
 एउटा घटना छ विश्वप्रसिद्ध धनाध्य
 रकफेलर र मगन्तेको । रकफेलर धुम्दै
 आउँदा बाटोमा आँखा चिम्लेर घाम
 तापिरहेको एउटा व्यक्ति देखेर जडिगए-
 काम नपाएको मान्छे । मगन्तेले आँखा
 खोलेर हैन्यो र फेरि आँखा चिम्लियो ।
 रकफेलर फेरि जडिगए- चिनिनस, म
 रकफेलर । उसले आँखा नउघारिकै

भन्यो- चिने, तिमी धनाध्ये रकफेलर भएर के भयो त ? मेरा लागि त तिमी गरीब हौं ।

रकफेलरले जिल्ल पर्दै भन्यो- कसरी
गरीव ? मगन्तेले भन्यो- रकफेलर, तिमी
संसारको सबैभन्दा गरीव हो । दरिद्र सोच
छ तिमो । तिमी आधा छौ, तिमीलाई

स्वामी बिवेकानन्दले भनेका थिए-
जनता नभएको देश हुन्न, जनताको डर
जहिले पनि नेतृत्वमा हुन्पर्छ । जनताको
भयले नेतालाई सत्त्वार्गमा लगाउने
गर्छ । कौटिल्यले सामाजिक संस्थाहरू
जहिले पनि जनताको भयबाट त्रसित
हुन्पर्छ भने । डार्बिनको सिद्धान्तले पनि

राज्यको जग हो । यी आधारका सन्दर्भमा
नेपाल अधिराज्यको अवस्था के छ ?

पृथ्वीनारायण शाहपछि र खासगरी
आधुनिक नेपालमा उत्तरदायी र
आत्मविश्वासी पृथ्वीराज चौहानजस्तो
नेताको किन जन्मेनन् ? भेद समाप्त
पार्न नेल्सन मण्डेला दक्षिण अफ्रिकामा
जन्मिए । ३० वर्षको काराबासपछि
निर्सकेका काला मण्डेलासँग गोराहर्ले गर्ब
गर्दै हात मिलाए । गजबको मानसिक
परिवर्तन हो त्यो । राजा महेन्द्रले २०१७
सालदेखि २०२८ सालको अवधिमा देशमा
विकास र विश्वमा इज्जत स्थापित गरे ।
त्यो विकास र इज्जत च्यात्ने प्रतिस्पर्धा
छ । चमत्कार हुन्छ भन्नेहरूको गजबको
बाँदर चरित्र हो यो ।

पदवर पारव ला था ।
हाम्रो नेतृत्व सीमा मिञ्चेसँग भिड्न
सक्दैन, चिर हरण गर्नेलाई दण्डित गर्न
सक्दैन। कमजोरलाई तसाउने, मार्ने,
शोषण गर्ने, कारवाही गर्न र छल र बल
देखाएर राज्य ढुकुटी लुट्ने राजनीतिले
आफूलाई राष्ट्रवादी दावी गरिरहेको छ ।
राष्ट्रवाद विदेशी चलखेल र अतिक्रमणमा
लावारिस बन्दै गइरहेको छ । बेनिभोलेन्स
नेतृत्व जन्म्यो भनेको त घरका भेदी पो
जन्मिएको रहेछ । धन्धकारी ।

जान्मएका रहछ । धुन्युकारा ।
महाभारतको कथामा श्रीकृष्ण
भगवानको छातीमा व्याधाको तीर लागेर
लड्नासाथ महारथी अर्जुनको काँधबाट
गाण्डिव फुट्रुकै खसेको प्रसङ्ग छ ।
त्यो देखेर श्रीकृष्णले अर्जुनलाई भने- पार्थ
आफै शक्तिशाली बन्ने साहस गर । सत्य
यही थियो र यही हो ।

यहां यथा र यहा हा ।
हाम्रा नेताहरू व्याधाको तीर लाग्नु
अधिको अर्जुनजस्तै महारथी हुन् ।
अर्जुनलाई श्रीकृष्णको बरदान थियो, हाम्रा
नेताहरूलाई विदेशीको धाप र आशीर्वाद
छ । यी आफैमा महारथी होइनन् ।
यिनले स्वाधीन शक्तिशाली बन्ने चेष्टा
कहिल्यै गरेनन् । यीभन्दा दयापत्र अरू
को हुनसक्छ ? चिन्ता देशको छ, देश
नमरोस । नेपाल बाँचिरहोस ।

नेपालमा न बत्ती पाइन्छ, न पानी ? न
औषधिमूलो छ, न व्याय ? अव्याय र
अन्धकार, अपराधी र अराजकता नेपालको
दीर्घरोग बन्न थालेको छ । के यही हो त
नयाँ नेपालको भल्का र भुल्का ? यही नयाँ
नेपाल हो भने लोकतन्त्र र गणतन्त्र नेपाल र
नेपालीका लागि सराप साबित भयो ।

तिग्रो आत्माले छोडेको दिन तिमीलाई
धनले जोगाउँदैन । माटो बन्छौ । अहंकार
नगर । धनी त म हुँ । मलाई सन्तोष
छ । म विहानी सूर्यको ताप लिइरहेछु ।
म र प्रकृतिवीचको मीठो सम्बन्ध छ,
बाधा नहाल । यस्तो कुरा सुनेर रकफेलर
टोलउँडै घरतिर लाग्यो ।

आत्मसुख, आत्मतृष्णी र आत्मशान्तिको
लागि ? कि व्यापक पैसा र अपार
शक्तिका लागि ? के हाम्रा नेताहरु अति
स्वार्थी महत्वकाङ्क्षाका लागि दगुरिरहेका
छैनन् ? के यिनले बाइसे र चौबिसे
राज्यको कान्छो राज्य गोर्खा थियो र यो
१६१६ मा दब्य शाहबाट सुरु भएर नेपाल
राज्यमा कुन दुःखेले आर्जित भयो भन्ने
इतिहास पढेका छन् ?

एकतामा शक्ति र अनेकतामा समाप्ति
हुन्छ भनेको छ । तेस्रो शताव्दि बीसीमा
चीनका प्रशासक र पछि गुरु बनेका
कन्फुसियसलाई चेला राजकुमारले सोधे-
राजकाजका अपरिहार्य तीन तत्व के हुन्
? गुरुले भने- सेना, जनतालाई राहत
र सरकारप्रति जनविश्वास । यी तीन
मध्ये एउटा हटाउनु परे कुन हटाउने ?
राजकुमारको प्रश्नमा कन्फुसियसले भने-
आधा पेट खाए पनि राज्यप्रति जनविश्वास
छ भने राज्य चल्छ । बाह्य खतरासँग
जनता आफै लड्छ । बाँकी दुई तत्वमा
एक तत्व छाड्नु पर्ने अवस्थामा कुन तत्व
त्याग गर्ने ? गुरुले जवाफ दिए- खाने
कुरा चाहिँदैन । मान्छे खाए पनि मर्छ,
नखाए पनि मर्छ । राज्यप्रति जनविश्वास
भएन भने राज्य नै ढल्छ । विश्वास

सैट इंडिया कंपनीशन लिमिटेड

द्वारा प्रवाहित
ग्राहक

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिगत चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै थाला दक्ष इन्होमि

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले समिक्षयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अग्रियानवाणी

अभियान

सरपाठकीय

को ढटुवा देउवा कि दाहाल
जनताले थाहा पाउनुपर्छ ?

अमेरिकी सहयोग नियोग मिलेनियम च्याकेन्ज कर्पोरेशन (एमसीसी) लाई पारित गर्न सत्ताको नेतृत्वकर्ता नेपाली काग्रेस र माओवादी केन्द्रले उक्त सम्झौतालाई पारित गरी कार्यान्वयनमा लैजाने गुपचाप प्रतिवद्धता जनाई सकेको रहस्य प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले खोलेका छन्। आन्तरिक किचला कायम रही रहेका वेला प्रधानमन्त्री देउवाले आफ्नो नेतृत्वमा नयाँ सरकार बन्ने लगतै देउवाले आफु र माओवादी केन्द्रका अध्यक्षले सही गरेर एमसीसीको मुख्यालयलाई पत्र पठाएका थिए। उक्त सम्झौता ससदवाट पारित गर्ने र कार्यान्वयनमा लैजाने प्रतिवद्धता जनाएको प्रधानमन्त्री देउवाले वताएका हुन्। प्रधानमन्त्री देउवा स्कटल्याण्डको ग्लासगोमा सम्पन्न भएको कोप २६ मा सहभागी भएर कार्तिक १८ गते नेपाल फर्किंदा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमान स्थलमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा एमसीसी पारित गराउछौं भनेर आफु र दाहालले हस्ताक्षर गरेर पत्र पठाएको बताएका हन्।

कही समय अधि एमसीसीकी उपाध्यक्ष सहितको टोली नेपाल आएर एमसीसी तत्काल ससदवाट पारित गराउन राजनितिक दलका नेताहरू र सरकारलाई दवाव दिएको थियो । ग्लाम्सोमा प्रधानमन्त्री देउवा रहदा एमसीसी उपप्रमुख कार्यकारी अधिकृत एलेम्सिया लाटोर्नुले आफुसँग एमसीसीका बारेमा कुरा राखेको र आफुले सत्ता गठबन्धनसँग मिलेर अधि बढाउने जानकारी उनलाई दिएको वताएका थिए । लाटोर्नुलाई आफुलाई अहिले ससद अर्के कारणवाट अन्त्य गरीएको जानकारी दिएको भन्दै सम्भौतलाई ससदवाट पारित गराउने प्रतिवद्ता जनाएको वताएपछि उक्त विषयमा राजनितिक तरंग उत्पन्न भएको छ । अहिले सत्ता गठबन्धनभीत्र उक्त विषयका बारेमा एक मत नुदा सम्भौता प्रकृया अधि बढेको छैन । प्रधानमन्त्री देउवाले भने एमसीसी सम्भौता नेपालको हितमा रहेकाले कैन पनि विवाद गर्नु नपर्न वताउदै आएका छन् भने काग्रेसका कही नेताहरूले पनि एमसीसी तत्काल पारित गरी कार्यान्यतमा लानुपर्ने वताउदै आएका छन् । सम्भौता अनुमोदन नभएकोमा अमेरिकाले असन्तुष्टी जनाउदै आएको र कर्तिक १२ गते संसद अधिवेशन बन्द गरीएपछि एमसीसी मुख्यालयले विज्ञप्ति नै जारी गरेर सम्भौता अनुमोदन नभएकोमा असन्तुष्टि जनाएको थियो । उसले सम्भौता अधि बढाउने कि नवदाउने निर्णय नेपाल मै रहेको उल्लेख गरेको थियो ।

एमसीसी समझौता २०७४ साल भाद्र २९ गते वासिङ्डटन डिसीमा भएको थियो । सङ्केत उर्जा पूर्वाधार विकासका लागि ५०० मिलियन अमेरिकी डलर अनुदान रहने समझौता भएको थियो । त्यसवेला पनि सरकारको नेतृत्व प्रधानमन्त्री देउवाले तै गरेको र माओवादी केन्द्र समेत त्यसबेला सरकारमा सहभागी भएको थियो अहिले पनि सरकारको नेतृत्व देउवाले तै गरेका र माओवादी समेत सरकारमा सहभागी भएको बेला काग्रेस र माओवादी केन्द्र वीचमा उक्त समझौतालाई संसदवाट पारित गराउने विषयमा एक मत रहेको छैन । केपि ओली नेतृत्व सरकारले २०७६ असार ३० गते उक्त समझौतालाई ससदमा दर्ता गराएको थियो । तर त्यसवेला नेकपा भीत्रको आन्तरीक विवादले गर्दा अनुमोदन प्रकृया अधि वद्दन सकेको थिएन । त्यही कारणले गर्दा काग्रेसका सभापति समेत रहेका देउवा जुनसुकै सर्तमा पनि उक्त समझौता पारित गराउन लागि परेका छन् ।

यस अधि पनि काग्रेसको नेतृत्व सरकारमा रहवा थेरै राष्ट्रधातका कार्यहरू गरेका छन् । महाकाली संर्धी मध्यरातमा ससदवाट पारित गराइयो । उद्योग धन्दाहरू निजिकरणको नाममा कौटीको मुल्यमा बेचियो, अहिले फेरी एमसीसीलाई जस्ताको तस्तै पारित गराउने प्रयास गरीएको छ । अनुदान लिने र दिनेको आपसी सहमतिमा हुने कुरालाई किन ससदवाट पारित गराउने प्रयास गरीदैछ, त्यो तै रहस्यको विषय बनेको छ । पहिला पनि एमसीसीको व्यापक विरोध भएको थियो । एमसीसीका विरुद्धमा जनता सडकमा आएका थिए । सम्झौता हुँदाको बखतमा त्यसवेला किन नुपचाप राखियो? एमसीसीमा उल्लेख भएका कठिपय प्रावधानहरू नेपालको संविधान ऐन कानून भन्दा माथी रहेका छन् । त्यही कारणले गर्दा जनता सडकमा आएका थिए । अब फेरि त्यसलाई जस्तो तस्तै पारित गर्न खोजिएको खालमा जनता सडकमा आउन पर्वे बाध्यता रहेको छ ।

खण्डमा जनता सङ्कमा आउनु बन बाध्यता रहका छ ।
प्रधानमन्त्री देउवाले मैले र पुष्टकमल दाहालले हस्ताक्षर गरेर पत्र पठाएका
छौं भन्ने अभिव्यक्ति दिएपछि प्रधानमन्त्री देउवाको भनाईलाई माओवादी केन्द्रका
अध्यक्ष दाहालले खण्डन गरेका भएपनि प्रधानमन्त्री देउवा भने मैन रहेका
छन् । दाहालको भनाईमा सम्झौता हुदै त्यो सम्झौतालाई ससदवाट पारित
गराउनु पर्न लगायतका सर्तहरू थिएनन् तर पछि थियो भन्नै अहिलैकै अवस्थामा
सम्झौता नेपालको हितमा नरहेको बताउदै आएका भएपनि प्रधानमन्त्री देउवा
भने सम्झौतालाई नेपालको हितमा रहेको बताउन छाडेका छैनन् । तत्कालीन
सभामुख कृष्णावहादुर महराले एमसीसी सम्झौता ससदमा दर्ता भाएपनि पारित
गर्न प्रकृया अधि बढाएका थिएनन् त्यस्को एउटै कारण थियो नेकपार्मीत्रिको

अन्तरिक द्वन्द्व ।
जे होस् एमसीसी समझौतालाई सशोधन नगरी अहिले कै अवस्थामा किमार्थ पारित गरीनु राष्ट्रघात तै हुनेछ । सत्ता गठबन्धका नेता एवं प्रधानमन्त्रीले हामी दुई म र दाहालले सही गरेर पत्र पठाएका छौं भनेका छन्, भने दाहालले त्यस्को खण्डन गरेका हुनाले दुई मध्येका एकले ढाटेका हुन् भने ढट्टवा प्रधानमन्त्री पदमाथी पदमा रहन मिडैन । पहिला पत्र पठाउने अनि होइन भन्ने उनीहरू दुवै राष्ट्रघाती भएको हामीले ठहर गरेका छौं ।

राजनितिक समन्वय समिति भुमिगत गिरोहको अर्को रूप

• देवेन्द्र चडाल

devendrachudal@gmail.com

नेतृत्वले त्यस विषयमा कुनै धारणा नवनाएको
हुनाले उनीहरु समेत मौन रहेका छन् । पाँच
दलिय गठवन्धनको बैठकमा न्यायालबारे कुनै
छलफल नभएपछि प्रधानन्यायाधिश राणा भने
हरिष्ट भएका छन् । उनी त्यही पाँच दलिय
गठवन्धनले आफ्नो पदलाई सुरक्षित राखीदिने
विश्वासमा रहेका छन् ।

प्रधानन्यायाधिश राणाका विरुद्ध
नेपालवारले मात्र होइन न्यायाधिशहरूले नै
विरोध गरीरहेका छन् । न्यायालय भीत्रका
काम कारावाही ठप्प भएपछि सेवाग्राहीहरू
भने मर्कार्मा परेका छन् । न्यायाधिशहरूले
प्रधानन्यायाधिश सगै इजलासमा नवस्ने
उद्घोष गरी सकेका र उनीहरूले बन्दी
प्रत्यक्षीकरण बाहेकका अन्य कुनै पनि
मुद्दाको सुनुवाई नगर्ने भएकाल गर्दा
दैनिक ५/७ सय सम्म मुद्दाको सुनुवाई हुन
सकेको छैन । नेपालबाट र सर्वोच्च बारले
प्रधानन्यायाधिश राणामाथी गम्भीर आरोपहरू

प्रयाप्त बायाकरा रानानामा पनार जाराहरू
लगाउदै दैनिक जसो सर्वोच्च अदालत
परिषद भीत्रै धर्ना र विरोधका कार्यक्रमहरू
गरीरहेका छन् । नेपाल बारले मुलुकभर
रहेका ९०वटा बारहरस्सँगको सल्लाह र
परामर्शमा आन्दोलनलाई मुलुकभर लैजाने
भएको छ । आफ्नै सहकर्मी न्यायाधिशहरूले
समेत आफुलाई विश्वास गर्न नसकेको
अवस्था प्रधानन्यायाधिश राणा भने न्यायाधिश
र आन्दोलनकारी बारका पदाधिकारीहरस्सलाई
विभाजन गराउने प्रयासमा लागेको जस्तो
देखिएको छ । आफ्नै सहकर्मीहरूले त
प्रधानन्यायाधिश राणालाई विश्वास गर्न
छाडेका हुनाले राणाले दिने फैसला वा
निर्णयको जनताले विश्वास गर्न सक्ने वलिय
आधारहरू देखिएका छैनन । राणाले गरेका
कतिपय फैसलाहरू अहिलेपनि विवादको
घेरामा नै रहेका छन् । उनले मुद्दाको पेशी
तोक्दै जालभेल गर्न गरेको आरोप कानुन
व्यवसायिहरूले लगाउदै आएका छन् । मुद्दा
दर्ता भएको १२/१४ महिना सम्ममा पनि कुनै
मुद्दाको पेशी चढाईन भन्ने कुनै मुद्दा दर्ता
भएको ५/६ महिना भीत्रै पेशीमा चढाऊनुको
रहस्य के भनि कानुन व्यवसायीहरूले प्रश्न
उठाएको भएपनि त्यस विषयमा राणा मौन
रहेका छन् । यी सबै कारण हरूले गर्दा प्रष्ठ
इन्हरू टालमा कष्टकाला है भत्तेझ ।

गठवन्धनका नेताहस्ते न्यायालयभीत्रको संकटका बारेमा कुनै छलफल नै गरेका छैनन भने अमेरिकी मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पोरेशन (एमसीसी)का बारेमा समेत एकमत जुटाउन सकेका छैनन । एमसीसीका बारेमा हालै प्रधानमन्त्री देउवाले दिएको अभिव्यक्तिका बारेमा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले खण्डन गरेका छन् । सत्ताको नेतृत्व कर्ता नेपाली काग्रेसका अधिकांश नेताहरु एमसीसी सम्झौतालाई जस्ताको तरसे संसदवाट पारित गराउनु पर्ने पक्षमा देखिएका छन् । सत्ता मै रहेको जसपाका सधीय अध्यक्ष डा. बाबुराम भट्टराई समेत एमसीसी सम्झौता चाँडो पारित गराउनु पर्ने पक्षमा वकालत गई आएका छन्, भने गठवन्धनमै रहेको राष्ट्रिय जनमोर्चा उक्त सम्झौता कुनै हालतमा पनि पारित गराउनु हुदैन भन्ने पक्षमा रहेको भएपनि पार्टीको पार्टीगत हैसियत वचाउनका लागि निकट भविष्यमा हुने राष्ट्रिय सभाको सदस्यको निर्वाचन र प्रतिनिधिसभाको लागि हुने ४ सिटको निर्वाचनमा गठवन्धन एक जुट भएर निर्वाचनमा जाने निर्णयमा पुरेका छन् । काग्रेसका केही नेताहस्ते आउँदा सधीय संसद, प्रदेशसभा र स्थानीय तहको निर्वाचनमा कुनै दलसँग भागभवेण्ठा नगरी एकलै निर्वाचनमा जानु पर्ने वताईरहेको बेला गठवन्धनका शिर्ष नेताहस्ते भने निर्वाचनमा

पाँच दलिय गठवन्धनलाई कायम राखेर
निर्वाचनमा जानु पर्ने अडानमा रहेका छन् ।
आखिरी किन ? नेकपा एमालेलाई अध्यादेश
ल्याएर विभाजित गराईदिएको भएपनि अहिले
नेकपा एमाले नै मुलशक्ती रहेको र एकला
एकलै निर्वाचनमा जाँदा एमालेसंग नराप्रोसेस्सिंग
पराजित हुन सक्ने भय माओवादी केन्द्र र
नेकपा एकीकृतिलाई भएको हुनाले उनीहस्तको
जोडवल काग्रेससँग भागबण्डा गरेरै जानेमा
रहेको छ ? आउँदो निर्वाचन पहिला स्थानीय
तहको गर्ने कि सधीय ससदको भन्नेमा
गठवन्धनभीत्रै विवाद रहेको छ ? प्रधानमन्त्री
देउवा, आउँदो पार्टीको महाधिवेशनबाट
फेरी सभापतिको नेतृत्व ह्याउने दाउमा
रहेका र पहिला स्थानीय तहको निर्वाचन
गर्दा पराजित हुन सक्ने र त्यसले सधीय
ससदको निर्वाचनलाई समेत असर पर्न
सक्ने आकलन गरेर पहिला सधीय ससदको
निर्वाचन गराउने पक्षमा रहेका छन् । तर
सधीय ससद र स्थानीय तहको निर्वाचनको
कानुन नै अलग-अलग रहेका र स्थानीय
तहको निर्वाचन आउदो वैशाख जेष्ठ सम्मान
गरी सकनुपर्न प्रावधान रहेकोमा त्यसलाई
सशोधन गर्न अध्यादेश ल्याएर ६ महिना
पछि सार्ने पक्षमा देउवा रहेका छन् ।

पाठ सान पक्षमा दउवा रहका छन् ।
अहिलेको सधीय संसदको पदावधि
अर्को मंसीरसम्ममा रहेकोले गर्दा त्यसलाई
६ महिना अधि सार्दै पहिला सधीय संसदको
निर्वाचन गर्ने र स्थानिय तहको निर्वाचनलाई
६ महिना पछि सार्ने रणनितिमा प्रधानमन्त्री
देउवा रहेका भएपनि त्यसो गर्न पहिला
उनी पुनः पार्टी सभापतिमा निर्वाचित हुनुपर्ने
आवश्यकता रहेको छ । माओवादी केन्द्रका
अध्यक्ष दाहाल समेत काग्रेसको महाधिवेशन
वाट देउवा नै सभापतिमा निर्वाचित हुने
पक्षमा रहेका छन् । देउवा सभापतिमा
निर्वाचित भएको खण्डमा उनीसग सहमति
गर्न सहज हुने र आफुनो पार्टीले पनि धेरै
सिटमा जित हासिल गर्ने उनको आकलन
रहेको छ । अर्को तर्फ नेकपा एकीकृत
समाजवादी पार्टी समेत आउँदो निर्वाचनमा
अहिलैकै गठबन्धनलाई कायम राखेर
निर्वाचनमा जाने पक्षमा रहेको छ ? त्यस्को
एउटै कारण हो नेकपा एमालेसग उनीहरू
डराइरहेका छन् । पछिल्लो समयमा देशभरै
नेकपा एमालेमा प्रवेश गर्ने युवाहरूको ठूलो
जमात रहेको र एकीकृत समाजवादी पार्टीमा
नेकपा एमालेका १० देखी १५ प्रतिशत मात्र
नेता तथा कार्यकर्ताहरू गएको हुनाले आफुहरू
पराजित हुने डरले गर्दा माधव नेपाल जसरी
भएपनि अहिलेको गठबन्धनलाई निर्वाचनसम्म
कायम राख्नु पर्न अडानमा रहका छन् ।
भन्ने उनलाई माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष
दाहालले सहयोग र समर्थन गरीरहेका छन् ।
माओवादी केन्द्रका केही प्रभावशाली नेताहरू
नेकपा एमालेमा प्रवेश गरेका र प्रदेश न.२
का प्रभावशाली नेताहरू नेकपा एमालेमा
लागेका हुनाले माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष
दाहाललाई छ टप्पटी बढेको उनको दौडले नै
पाठ समिक्षामा दूसो दूसो ।

प्रच्छ पारिसकका छ ।
आउदो फागुन २९ गते राष्ट्रिय सभामा
२० सासदको पदावधि सकिदैछ । ति
मध्येका एकजना सरकारको सिफरिसमा
राष्ट्रियपतिवाट मनोनित भएका माओवादी
केन्द्रका राम नारायण विडारी हुन भने अन्य
१९ जना निर्वाचित सासद हुन् । त्यहीकारण
आउँदो माघ महिनामा राष्ट्रियसभाका १९
जना सासदको निर्वाचन हुने प्राय निश्चित
रहेकोले सो निर्वाचनमा समेत अहिलेको पाँच
दलिय गठवन्धनले भागबण्डा गरेर निर्वाचनमा
जाने र नेकपा एमालेका उम्मेदवारलाई
पराजित गर्ने रणनितिमा पाँच दलिय
गठवन्धन गरेर निर्वाचनमा जाने समझदारी
गरेको पाँच दलिय गठगवन्धनले च्यायलयको
संकटलाई मौन रहेहे हेर र बसेको अवस्थामा
लिएको हुनाले अदालतभीत्रको संकट
तत्कालै समाधान हुन सक्ने सम्भावना
च्यून रहेको छ । प्रधानन्यायाधिश राणाले
राजीनामा नदिएको खण्डमा सन्वैधानिक
व्यवस्था ससदलाई भएपनि पाँच दलिय
गठवन्ध राणालाई महाअभियोग लगाउने
पक्षमा देखिएको छैन ६८ सासदले संसदमा
महाअभियोगको प्रस्ताव दर्ता गरेको खण्डमा
प्रधानन्यायाधिश राणा स्वत निल्वनमा पर्ने
भएपनि पाँच दलिय गठवन्धन त्यसो गर्ने
तयार नहुनुको एउटै कारण हो सेटिङ
मिलाएर परमादेश जारी हुनु र त्यसेवेला
राणासग भएको गोप्य कुराकानी खुल्ले डर
भएकोले गर्दा अहिलेको वास्तविकता भनेको
यही हो ।

सम्माननीयको मान सर्वोच्चको टोकाबाट बाहिरिंदै

यम बिरही

न्यायिक नेतृत्वबाट सिर्जित विश्वासको संकटका कारण सर्वोच्च अदालतमा न्याय सम्पादन ठप्प छ। पूर्वप्रतिबद्धता अनुस्य आचारसंहिताको पालना र न्यायपालिकाभित्र रेका भ्रष्टाचार, विकृति र बेथिति अन्त्य गर्न चोलेन्द्र शमरेर राणा अक्षम भएका छन्। न्याय सम्पादन र न्याय प्रशासनको जिम्मेवारी सम्हालन सक्ने हैसियत अब प्रधानन्यायाधीशमा रहेन।

आज सर्वोच्च अदालत इतिहासमै अत्यन्त गम्भीर र जटिल मोडमा उभिएको छ। न्यायपालिकाको गरिमा कायम रहे मात्र न्यायको पवित्रता कायम रहन्छ। न्यायपालिकाको साख बचेन भने संविधानवाद र विधिको शासन सकिन्छ। सर्वोच्च अदालतका काम कारबाही ठप्प हुँदा न्यायका याचकले चर्को मूल्य चुकाउनुपरेको छ। नागरिकका हक प्रचलनमा गम्भीर आघात पुगेको छ। यो सबै अवरोधको नैतिक जिम्मेवारी न्यायपालिकाको विवाद भनै 'क्रोनिक' बन्ने छ।

कुशलतापूर्वक न्यायिक नेतृत्व सम्हालन नसकेकै कारण न्यायपालिकाभित्र एकखालको अराजकता सिर्जिना भएको छ। स्वतन्त्र र सक्षम न्यायपालिका देखन चाहेनेका लागि यस्तो अवस्था आउनु दुःखदायी हो। अब प्रधानन्यायाधीश राणा नेपालको संविधानको धारा १३६ बमोजिमको प्रभावकारी भूमिका वहन गर्न पूर्ण स्पमा असफल भएका छन्। कतिसम्म भने विकृति, विसंगति सम्बन्धमा सर्वोच्चको न्यायाधीश हरिकृष्ण कार्कीको संयोजकत्वमा तयार पारिएको अध्ययन प्रतिवेदनसमेत लागू गर्नसक्ने हैसियत पनि अब रहेन। आफैले गठन गरेको समिक्तिको त्यो प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्नसमेत राणा आफै हक्किएका छन्। यसबाट न्यायिक सुधारका काम गर्न बाधा खडा भएको छ। यो न्यायिक नेतृत्वको घोर असफलता हो।

प्रधानन्यायाधीशले कार्यपालिकासँग स्वार्थको साझेदारी गर्न खोजेका गम्भीर प्रश्नहरू उठेका छन्। यस्तो अवस्थामा अब न्यायिक नेतृत्वबाट शक्ति पृथकीकरणको अवधारणा संरक्षण हुन सम्भव छैन। राणाको अधम् प्रवृत्तिका कारण आज संविधानले प्रत्यापूत गरेको शक्ति सन्तुलन र नियन्त्रणको मूलभूत सिद्धान्त नै समाप्त हुने हो कि भन्ने चिन्ता छाएको छ। न्यायको दियो त्रिमूँ: मलिन बन्दै गएको छ।

प्रधानन्यायाधीशको आचरण र व्यवहारलाई लिएर आज सडकमा हिँड्ने सर्वासाधारणले सम्म कुरा काट्ने मौका पाएका छन्। राणा प्रधानन्यायाधीश भएयता तीन वर्षका क्रियाकलाप र सन्दर्भ व्यक्तिसँगको उठावसका कारण गम्भीर शंका उज्जाएको भन्दै न्यायपालिकाभित्र र बाहिर सबैति आलोचनाको विषय बनेको छ। विवादास्पद र शकास्पद फेसलाको छानविन हुनुपर्न आवाज सर्वत्र उठिरहेको छ। प्रधानन्यायाधीशको कार्य सम्पादनस्तर, व्यवहार र चरित्रबारे सार्वजनिकस्तरमा भएका शंका र चिन्ताका कारण न्यायपालिकाको विश्वसीयता र यसप्रतिको जनआस्था धर्मराएको छ। न्यायपालिकाको नेतृत्व लिन प्रधानन्यायाधीश राणा अब करिब-करिब असफल भइसकेको अवस्था हो।

यसरी चौतर्फी धराबद्दीमा परेको अवस्थामा थिति बिग्रेर गिजोर्लिंदै नियन्त्रणबाहिर जाने खतरा पैदा भएको

छ। यस्तो जग हँसाइका बीच कति दिन पदमा टाँसिइरहने? न्यायपालिका लथालिङ दुँदा आज एकातर्फ न्यायिक जनविश्वास संकटको डिलमा पुगेको छ भने अर्कातर्फ स्वतन्त्र न्यायपालिकामाथि बाह्य हस्तक्षेपको खतरा बढेको छ। न्यायको धुक्काकी बचाउने हो भने प्रधानन्यायाधीशले बिलम्ब नगरी सहज स्पमा पदमुक्तिको बाटो रोजैपर्छ।

र, बेलैमा आन्तरिक स्पमै अन्योल र अस्थिरतालाई नियन्त्रणमा ल्याइनुपर्छ। अब परिस्थिति सम्हालन सम्पूर्ण स्पमा न्यायिक नेतृत्व असफल भइसकेको अवस्था हो।

न्यायपालिका अँध्यारो सुरुडमा फस्तुर्वै नै संकटबाट जोगाउन जरुरी छ। राणाको बहिर्गमन न्यायिक क्षेत्रको शुद्धीकरणमा पहिले पाइला हुनसक्छ। विद्यमान गम्भीर र जटिल समस्याको निकासका लागि निजी लाभानीको विषयलाई अँखा चिन्लाई न्यायपालिकाको बृहत् स्वार्थमा न्यायिक नेतृत्वको बहिर्गमन अपरिहार्य भएको छ। होइन, चौतर्फी आलोचनाका बावजुद पनि प्रधानन्यायाधीश राणाले यदि शीघ्र राजीनामा दिएनन् भने न्यायपालिकाको विवाद भनै 'क्रोनिक' बन्ने छ।

सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशले सामूहिक स्पमै राजीनामा दिएर निकास खोल्न सुभाव दिएको दिनदेखि नै राणाको नैतिक धरातल सकिएको छ। सर्वोच्चमा इजलाससमेत सञ्चालन गर्न नसकेको स्थितिमा कुन नैतिकताले प्रधानन्यायाधीशको कुर्सीमा बस्न मिल्छ अब? सर्वोच्चके न्यायाधीशहरूले अधोपित स्पमा इजलास बहिकार गर्नुपर्न अवस्था इतिहासको विरलै घटना बन्ने पुगेको छ। न्यायपालिकाको अर्को पाठोका स्पमा रहेको बार एसोसिएसनले समेत राणाले पदमा रहन नैतिक धरातल नरहेको भन्दै राजीनामाका लागि आन्दोलनमा

उत्रिएको छ। १६ वर्षीय वरिष्ठ अधिवक्ता कृष्णप्रसाद भण्डारीसहित अग्रज वरिष्ठ अधिवक्तासमेत आन्दोलनमा होमिएका छन्। बारको सल्लाहकार समितिमा रहेका पूर्वअध्यक्ष, उपाध्यक्ष र महासचिवले प्रधानन्यायाधीश राणाले राजीनामा दिनुपर्ने र गलत कामको छानविन हुनुपर्ने सुभाव दिइसकेका

पहल नभएको भन्दै न्यायपालिकाको स्वतन्त्रताको रक्षा एवं न्यायका उपभोक्ताको न्याय पाउने अधिकारको संरक्षणका खातिर प्रधानन्यायाधीशविरुद्ध आन्दोलनमा उत्रने तयारीमा छन्। पूर्वप्रधानन्यायाधीश र न्यायाधीशले समेत राणाप्रति अविश्वास र सन्देह व्यक्त गर्दै राजीनामा नदिए महाभियोगसम्म

छन्।

सर्वोच्च अदालतकै कर्मचारीका चारवटा छुट्टाछुट्टै संगठन (ट्रेड युनियन) पनि समस्या समाधानको

जानुपर्ने धारणा राखिसकेका छन्। यही अवस्था लम्बियो भने तल्लो तहका न्यायाधीशसमेत सङ्कमा आउन बेर छैन।

Every game. Everything about the game.

Sabai Khel

www.sabalkhel.com | /sabalkhel | @sabalkhel

For Advertisement: sabaikhel@gmail.com

NEPAL LIFE INSURANCE COMPANY LTD.

'रोग लाग्नै नदिनु, प्रयत्न तपाईंको केही भए, उपचारमा साथ दिने वाचा हाम्रो'

रु. ५० लाख सम्म
घातक रोगहरूको उपचार खर्च*

	फोक्सो रोग		पार्किन्सन्स		व्यान्सर		पूंजी अधोपन		कोमा		महाधमी शल्यक्रिया		परिलो दृव्यधारणा
	पल्मरी रधमी रक्तचाप		बोन म्यारो प्रत्यारोपण		अल्जाइमर		माइक्रोस्किप		मर्टिपल स्लेरोसिस		तेश्रो डिग्रिमा-पोल्को		
	मूलाला विफलता		कलेजा विफलता		अंग पक्षधारण		मूलाला प्रत्यारोपण		प्यानक्रिया		मटका		
	कलेजा विफलता		अंग पक्षधारण		मूलाला प्रत्यारोपण		प्यानक्रिया		मटका		ममत		

नेपाल लाइफ
इन्स्योरेन्स क. लि.

क्रिकेट जीवन अनुल्य छ...

साइबर स्पेसमा पहुँच र सुरक्षा जोखिम

लेखनाथ पाण्डे

अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५० अंथानमा छ। हामी सरकारी वेबसाइट र डाटा यति असुरक्षित छन्, लाग्छ ह्याकरका दयाले मात्र दुरुपयोग भएका छन्। साउथ एसिया विश्वविद्यालयमा स्नातकोत्तर अध्ययनरत आशिष शमर्ले ७ अगस्टमा लोकसेवा आयोगद्वारा लिइने शाखा अधिकृतको प्रारम्भिक परीक्षा दिए। दुई दिनपछि मोबाइलमा 'म्यासेज' आयो, 'चूडामणि शर्मद्वारा शाखा अधिकृत दोस्रो, तेस्रो र चौथो पत्रको अभियुक्तीकरण कक्षा आज सॉफ्ट ७ बजे हुँदै छ।' जुम आइडी र पासवर्ड पनि म्यासेजसँगै थियो। आशिषसँगै लोकसेवा परीक्षा दिएका अन्य दुई साथीले पनि साही म्यासेज पाएको बताए। तीनैजानाले लोकसेवा परीक्षाका लागि वेबसाइटमार्फत फारम भर्दा मोबाइल नम्बर उल्लेख गरेका थिए। तर, कसैले पनि लोकसेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गर्ने कुनै संरथालाई मोबाइल नम्बर उपलब्ध गराएका थिएन्। मोबाइलमा एकपछि लोकसेवा तयारीको विज्ञापन आएपछि आशिषले टिवट गरे, भेरो डाटा नेपाल सरकारको हातमा सुरक्षित छैन भन्ने कुराले कुनै आश्चर्य लागेन। लोकसेवा आयोगले लिएको परीक्षामा सामेल भएको दुई दिनपछि मैले यस्तो प्रवर्द्धनात्मक सन्देश प्राप्त गर्ने। हेलो सरकार र नेपाल प्रहरीलाई समेत मेन्सन गरी टिवट गरे पनि कुनै प्रतिक्रिया भने पाएन्।

हालै राजधानीस्थित निजी कलेजकी एक अध्यापिकालाई अध्यार्थीसे व्यक्तिले बाटो छेकेर सोधीखोजी गरे। उक्त व्यक्तिको गलत नियत आकलन गर्दै अध्यापिका सकेसम्प परिछिइन्। उनी तब चकित भइन्, जब ती व्यक्तिले दुई दिनपछि मोबाइलमा फोन गर्दै 'मलाई चिन्नुभयो?' भनेर सोधे। कलेजछेतुको बासिन्दा बताउने ती व्यक्तिले कसरी आफ्नो नाम, फोन नम्बरलगायत विवरण पता लाए भनेर अध्यापिकाले अझै भेत एप्टीको छन्। सुन्दर सामान्य लाग्ने यस्ता प्रसंग प्रतिनिधि घटना मात्र हुन्। यस्ता कैर्यां उदाहरण छन्, जहाँ राज्य तथा अन्य संरथालाई विश्वाससाथ उपलब्ध गराइएका सूचना दुरुपयोग भएका छन्।

कतिपयलाई सेवाग्राहीका विवरण जथाभावी सेयर गर्नु हुँदैन भन्ने ज्ञान पनि छैन। गणतन्त्र वा संविधान दिवसमा मोबाइलमा सन्देश आउँछ, बैंकबाट जन्मदिनमा सबमन्दा पहिले शुभकामना आउँछ, अनि कतिपय सन्दर्भमा सार्वजनिक अपिल आइरहेका हुँन्छन्। त्वसो किन हुँछ? हामीले कि जान-अन्जानमा डिजिटल स्पेसमा आफ्ना विवरण उसै छाडेका हुँन्छै, जुन जनसम्पर्क तथा विज्ञापनकर्ताहरूको पहुँचमा पुगेको हुँच। कि भने हामीले सरकारी वा अन्य निकायलाई विश्वाससाथ उपलब्ध गराएका विवरणहरू अन्य प्रयोजनका लागि दुरुपयोग भएका छन्। प्रचार-प्रसार र जनसम्पर्क बढाउन यस्ता सूचनामा पहुँच दिनुलाई सामान्य मानिएला। तर, राज्य, बैंक वित्तीय क्षेत्रजस्ता संरथालाई उपलब्ध सूचना दुरुपयोगले ह्याकर, मालवेयरमार्फत हाम्रा व्यक्तिगत सूचना तथा एकाउन्टसम्म पहुँच राख्न र सम्भावित क्षति निस्त्याउनेतर आमी कमै ख्याल गर्दै। प्रस्तुत आलेखमा साइबर स्पेसमा उपलब्ध वैयक्तिक डाटाको सुरक्षा, राज्यसँग भएका नागरिकका विवरण र साइबर स्पेसमा प्रयोगकर्ता स्थयले अपनाउनुपर्न सतर्कतामाथि विवरण गरिएको छ।

मानिस र सूचना प्रविधिबीच सम्बन्ध नड र मासुजस्ते अन्तरनिर्भर छ। आजकल सम्पूर्ण दुनियाँ साइबर स्पेसमा जोडिएको छ। यो युद्ध-आतंकदेखि शान्ति-संवादसम्म, बन्द्वयापारदेखि खेल-मनोरञ्जनसम्मको अभिन्न हिस्सा बनेको छ। कोभिड-१९ महामारीपश्चात् विश्वजगत् साइबर स्पेसमा भन केन्द्रीकृत हुँदै छ। राजनीति, अर्थतन्त्र, शिक्षादेखि, जनस्वास्वास्थको अपरिहार्य मञ्च बन्न पुगेको छ। महामारी अन्त्यपछि पनि साइबर स्पेसमा सामाजिक यावत् क्षेत्रको उपस्थिति अफ सधन हुँदै जाने बताइएको छ। नेपालजस्तो प्रविधिमा कमजोर मुलुकमा समेत १० प्रतिशत नागरिक इन्टरनेटमा पहुँच राख्ने भइसकेका छन्। यहाँ तीन

महिना सरकार गठन हुँदा त्यति परवाह हुँदैन, तर तीन दिन टिकटक, टिवटर र फेसबुक बन्द हुँदा सरकार ढल्न सक्छ। साइबर स्पेस जीवनोपयोगी साधन मात्र होइन, यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बै डलर क्षति पुगेको थियो। नेपाल स्वयं सूचना प्रविधिको उत्पादक वा आविष्कारक नभई तेवेले उपभोक्ता भएकाले छन्। यसले हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील प्रविधिगत जोखिमको दिग्गो समाधान वा विकल्प भने हामीसँग सीमित छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित स्पमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्ने र साइबर दुर्बलहार तथा अपराध नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ। साइबर सुरक्षाका दृष्टिले हामी निकै पछाडि छैन। अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५० अंथानमा छ। यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बै डलर क्षति पुगेको थियो। नेपाल स्वयं सूचना प्रविधिको उत्पादक वा आविष्कारक नभई तेवेले उपभोक्ता भएकाले छन्। यसले हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील प्रविधिगत जोखिमको दिग्गो समाधान वा विकल्प भने हामीसँग सीमित छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित स्पमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्ने र साइबर दुर्बलहार तथा अपराध नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ। साइबर सुरक्षाका दृष्टिले हामी निकै पछाडि छैन। अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५० अंथानमा छ। यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बै डलर क्षति पुगेको थियो। नेपाल स्वयं सूचना प्रविधिको उत्पादक वा आविष्कारक नभई तेवेले उपभोक्ता भएकाले छन्। यसले हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील प्रविधिगत जोखिमको दिग्गो समाधान वा विकल्प भने हामीसँग सीमित छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित स्पमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्ने र साइबर दुर्बलहार तथा अपराध नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ। साइबर सुरक्षाका दृष्टिले हामी निकै पछाडि छैन। अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५० अंथानमा छ। यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बै डलर क्षति पुगेको थियो। नेपाल स्वयं सूचना प्रविधिको उत्पादक वा आविष्कारक नभई तेवेले उपभोक्ता भएकाले छन्। यसले हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील प्रविधिगत जोखिमको दिग्गो समाधान वा विकल्प भने हामीसँग सीमित छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित स्पमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्ने र साइबर दुर्बलहार तथा अपराध नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ। साइबर सुरक्षाका दृष्टिले हामी निकै पछाडि छैन। अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५० अंथानमा छ। यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बै डलर क्षति पुगेको थियो। नेपाल स्वयं सूचना प्रविधिको उत्पादक वा आविष्कारक नभई तेवेले उपभोक्ता भएकाले छन्। यसले हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील प्रविधिगत जोखिमको दिग्गो समाधान वा विकल्प भने हामीसँग सीमित छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित स्पमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्ने र साइबर दुर्बलहार तथा अपराध नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ। साइबर सुरक्षाका दृष्टिले हामी निकै पछाडि छैन। अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५० अंथानमा छ। यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बै डलर क्षति पुगेको थियो। नेपाल स्वयं सूचना प्रविधिको उत्पादक वा आविष्कारक नभई तेवेले उपभोक्ता भएकाले छन्। यसले हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील प्रविधिगत जोखिमको दिग्गो समाधान वा विकल्प भने हामीसँग सीमित छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित स्पमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्ने र साइबर दुर्बलहार तथा अपराध नियन्त्रण

● ग्लोबल आइएमईका ग्राहकले एनसेलको सहयोगी सिम पाउने

ग्लोबल आइएमई बैंकका ग्राहकले एनसेलको सहयोगी सिम र यसमा पाइने विभिन्न सेवा-सुविधाको लाभ लिन सक्ने भएका छन्। ग्लोबल बैंकमा ग्लोबल सहयोगी रेमिट्यान्स बचत खाता खोलेमा हरेक रिचार्जना बोनस, अन्तर्राष्ट्रिय कलमा छुट र मोबाइल बैंकिङ्का लागि निःशुल्क डेटा सुविधा रहेको एनसेलको सिमकार्ड निःशुल्क पाउने भएका हन्।

एनसेल र बैंकबीच यस सम्बन्धमा सम्झौता भएको कम्पनीले जनाएको छ। ग्लोबल सहयोगी रेमिट्यान्स बचत खाता वैदेशिक रोजगारीमा जाने कामदार, उनीहस्तका परिवार र रेमिट्यान्स आन्दानी भएका व्यक्तिहरूका लागि विशेष बचत खाता रहेको जनाइएको छ। सम्झौताअनुसार ग्लोबल बैंकमा खाता खोल्ने ग्राहकले १२ महिनासम्म हरेक महिना ग्लोबल बैंकको मोबाइल बैंकिङ्का एप ग्लोबल स्मार्ट फ्लस प्रयोग गर्न २५० एमबी डेटा प्राप्त गर्ने कम्पनीले जनाएको छ। सिमकार्डमा ग्राहकले २० रुपैयाँको मेन ब्यालेन्स, सात दिनको समयसीमा रहेको २० मिनेट अन नेट टक टाइम, २० वटा अन नेट एसएमएस र २०० एमबी डेटा पनि प्राप्त गर्ने जनाइएको छ।

त्यस्तै, सिम सुचारू भएको पहिलो दुई दिनमा भएको एक सय रुपैयाँ वा सोभन्दा बढीको रिचार्जमा ग्राहकले एक सय मिनेट अन नेट टक टाइम र एक सय एमबी डेटा प्राप्त गर्दछन्। प्राप्त सेवा-सुविधा सात दिनका लागि मान्य हुने जनाइएको छ। यसका साथी ग्राहकले १२ महिनासम्म हरेक रिचार्जमा १० प्रतिशत बोनस पाउनेछन्। यसका साथी भारत, मलेसिया तथा खाडी देशमा कल गर्ने शुल्कमा छुटको फाइदा पनि पाउने जनाइएको छ।

सहयोगी सिममा ग्राहकका लागि एनसेल जब सपमा एक महिनाको निःशुल्क पहुँच र मासिक फ्लानमा ५० प्रतिशत छुट पनि रहेको कम्पनीले जनाएको छ। यसका साथी ग्राहकले कल आयो पैसा पायो, बिप सेवा तथा निश्चित स्थानमा निःशुल्क रेमिट्यान्स बेंकिङ्का सेवाजस्ता सेवा पाउने जनाइएको छ। इच्छुक विद्यमान सहयोगी सिमका ग्राहकले पनि यस योजनाको लागि योग्य भएमा ग्लोबल बैंकिङ्का सेवा लिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ। १८ वर्ष वा सो भन्दामाथिका वैदेशिक रोजगारीमाजान इच्छुक कामदार वा रेमिट्यान्स आन्दानीको स्रोत रहेका नेपालीहरू यो योजनाको लागि योग्य रहेको जनाइएको छ।

● नविल बैंकले प्रदेश १ का साना तथा मध्यम कृषि उद्यमलाई प्रवर्द्धन गर्ने

नविल बैंक र सहजबीच प्रदेश १ मा रहेका साना तथा मध्यम कृषि उद्यमलाई वित्तीय पर्वद्वन्न एवं सुदृढीकरण गर्ने सम्झौता भएको छ। सम्झौतामा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिल केशरी शाह र स्विस कन्ट्र्याक्ट नेपालका कन्ट्री डाइरेक्टर सञ्जय कार्कीले हस्ताक्षर रहेका हन्।

बैंकले प्रमुख एजेन्सीका स्थान स्विस कन्ट्र्याक्ट र वातावरणीय तथा कृषिनीति अनुसन्धान, विस्तार र विकास केन्द्रद्वारा कार्यान्वयन गरिएको रिव्स एजेन्सी फर डेमलपमेन्ट एन्ड कोअपरेसन (एसडिसी) परियोजना सहजबीच प्रदेश १ मा वित्तीय समावेशीकरण वृद्धि गरी कृषि उद्यम पर्वद्वन्न गर्दै कृषि क्षेत्रको सुदृढीकरण गर्ने उद्देश्यले सम्झौता गरेको जनाएको छ। यसैअनुसार बैंक र सहजबीच परियोजना तयार गरिएको जनाइएको छ।

सम्झौतापछि बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शाहले बैंकले सदैव वित्तीय समावेशीकरणलाई प्राथमिकता दिँदै आएको र कृषि क्षेत्रमा गरीने कर्जा प्रवाहले नेपालको अर्थतन्त्रको दिगो विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने बताए। त्यस्तै, स्विस कन्ट्र्याक्ट नेपालका कन्ट्री डाइरेक्टर कार्कीले जनाता र समुदायको जीवनमा सुधार गर्ने दिगो अवसर सिर्जना गर्न एवं त्यसलाई आकार दिन निजी क्षेत्रका संस्थाहरू र सम्बन्धित सरोकारवालासँग साझेदारीमा विश्वास रहेको बताए।

बैंकले देशभरमा एक सय ३५ शाखा, एक सय ८८ एटिएम, सातवटा एक्सप्रेसन काउन्टर एक हजार पाँच सयभन्दा बढी नविल रेमिट एजेन्ट्साफर्ट सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

● कामना सेवा विकास बैंकद्वारा मानव सेवा आश्रमलाई सहयोग

कामना सेवा विकास बैंक बाग्नुड शाखाले आफ्नो स्थापना दिवसको अवसरमा बाग्नुड सदरमुकाममा रहेको मानव सेवा आश्रमलाई सहयोग गरेको छ।

कपोरेट

बैंकको १५५० स्थापना दिवसको अवसरमा आश्रमका लागि ३० हजारबारको खाद्य सामाग्री र न्यानो कपडा प्रदान गरिएको हो।

बैंकको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रमअन्तर्गत आश्रमका लागि केही सहयोग पुगोस भन्ने उद्देश्यले खाद्य सामग्री र कपडा सहयोग गरेको बैंकका बाग्नुड शाखाका प्रमुख शालिकराम अधिकारीले जानकारी दिए।

बैंकले हरेक वर्ष सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रमाफत यस्तै प्रकारका कार्यक्रममा सहयोग गर्दै आएको अधिकारीले बताए। आश्रममा हाल तिन महिनाको एक बच्यासहित ४९ जना आश्रित रहेको आश्रमकी सञ्चालिका सुमिरा लामाले बताइन्।

● नविल बैंकले पायो ग्लोबल एसएमई फाइनान्स अवार्ड

नविल बैंक लिमिटेडले ग्लोबल एसएमई फाइनान्स अवार्ड-२०२१ पाएको छ। बैंकले एसएमई फाइनान्स र अफ द इयर-एसियाअन्तर्गत विशिष्ट सम्मान पाएको हो। यो सम्मान विश्व बैंकको सदस्य अन्तर्राष्ट्रिय वित्त संस्था (आइएफसी) र एसएमई फाइनान्स फोरमद्वारा आयोजित र वित्तीय समावेशीकरणका लागि जी-ट्वान्टीको ग्लोबल साफेदारी (जिएफएफआई)द्वारा अनुमोदित ग्लोबल एसएमई फाइनान्स पुरस्कार भएको बैंकले जनाएको छ। आइएफसी र एसएमई फाइनान्स फोरमले नविल बैंकलाई गत आवामा एसएमई क्षेत्रमा हासिल गरेको प्रगतिलाई पहिचान गरी सम्मान दिएको बैंकको दाबी छ। कोभिड-१९ को महामारीबाट राष्ट्रिय अर्थतन्त्र प्रभावित भइरहेको अवस्थामा बैंकले रणनीतिक रूपमा एसएमई क्षेत्रको उत्थानमा ध्यानकेन्द्रित गरेको जनाएको छ। यसका लागि सक्रियतापूर्वक आफ्नो व्यवसाय प्रक्रियालाई नवीनतम नीति तथा प्रक्रियामार्फत एसएमई क्षेत्रलाई स्रार, सहज र चुस्त रूपमा कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएको बैंकको भनाइ छ।

सम्भानित भएसँगै प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिलकेशरी शाहले नविल बैंकले कोभिड-१९ का

कारण कठिनाइ सामना गरिरहेका एसएमई क्षेत्रलाई वित्तीय पहुँच पुऱ्याउन प्राथमिकताका साथ काम गरिरहेको बताए। बैंकिङ्का कार्यविधिलाई प्रविधिको प्रयोगमाफत तथा रणनीतिक योजनालाई परिवर्तन गर्दै एसएमईलाई वित्तीय पहुँच पुऱ्याउन ध्यानकेन्द्रित गरेको उनको भनाइ थिए। अधिलो महिना पनि बैंकले एसियाली विकास बैंक (एडिबी)बाट सन् २०२१ का लागि नेपालको अग्रणी साफेदार बैंकका स्थमा मान्यता पाएको जानाइएको छ।

● अनावश्यक शुल्क नलिन गर्भनर अधिकारीको निर्देशन

नेपाल राष्ट्र बैंकका गर्भनर महाप्रसाद अधिकारीले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई सम्मित भएर कर्जा लगानी गर्न आग्रह गरेका छन्। नेपाल बैंकर्स संघको ३५५० साधारणसभालाई सम्बोधन गर्दै गर्भनर अधिकारीले ब्याजदर समायोजन गरेर बैंकिङ्का प्रणालीलाई स्थिरता दिन आग्रह गरेका हन्।

हामी पनि सहजकर्ताको भूमिकामै सीमित रहन चाहन्छौं, उनले भने, एउटा संस्थामा समस्या परे समग्र प्रणालीमै समस्या पर्छ, त्यसैले संयमित भएर कर्जा लगानी र ब्याजदर समायोजन गर्दै प्रणालीलाई स्थिरता दिँदै जानुहोस।

अधिकारीले बैंकहरूले मध्यस्थकर्ताका स्थमा लिने शुल्क कमभन्दा कम बनाउन, जोखिममा परिवर्तन नभई कर्जाको प्रियमितमा फेरबदल नगर्न र घुमाइफिराई विभिन्न शुल्क लिने काम बन्द गर्नसमेत निर्देशन दिएका हुन्।

● बैंकर्स संघको अध्यक्षमा उपाध्याय

नेपाल बैंकर्स संघको अध्यक्षमा कृषि विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिलकुमार उपाध्याय सर्वसम्मत भएका छन्। मंगलबार सम्पन्न संघको ३५५० साधारणसभाले नयाँ कार्यसमितिसमेत चयन गरेको छ। संघको उपाध्यक्षमा एनएमवि

बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुनील केसी चयन भएका छन्। संघका सदस्यहरूमा लक्ष्मी बैंकका अजयकुमार साह, मेगा बैंककी अनुपमा खुञ्जेली, नेपाल बैंकका कृष्णबहादुर अधिकारी, नेपाल एसियाली बैंकका दीपककुमार दे, सन्त्राइज बैंकका सुमन शर्मा, माछापुच्चे बैंकका सन्तोष कोइराला र एनआइसी एसिया बैंकका रोशनकुमार न्यौपाने चयन भएका छन्।

संघका पूर्वअध्यक्षहरू अनिलकेशरी शाह, अशोक राणा र ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गाना समितिमा सल्लाहकार छन्। कार्यक्रममा अर्थविद तथा सिटिजन्स बैंकका अध्यक्ष डा. शंकरप्रसाद शर्मालाई समेत बैंकर संघले सम्मानित गरेको छ।

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले सैनिकलाई कर्जा दिने

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड र सैनिक कल्याणकारी कोषबीच नेपाली सेनामा कार्यरत सकल दर्जालाई सहुलियतपूर्ण आवास कर्जा प्रवाह गर्ने सम्झौता भएको छ। नेपाली सेनाका प्रधानसेनापति प्रभुराम शर्माको समुपस

आफ्नो...

ने स्थगित गरिएको छ। नियुक्ति सरुवा बढ्दुपामा पाँच दलीय गठबन्धनले भागवद्गुरु गरेर राजालाई भन्दा हाम्रालाई प्राथमिकतामा राख्न थालिएको छ। विगतको केपी ओली नेतृत्वको सरकारले गरेका नियुक्तिहरु घमधम बदर गर्न थालिएको र सर्वेधानिक अझमा नियुक्त भएका व्यक्तिहरुलाई राजिनामा दिन सरकार र पाँच दलीय गठबन्धनका नेताहरूले दिनहुँ जस्तो दबाव दिन थालेका छन्। विना कारण राजदूतहरुलाई फिर्ता बोलाएर धेरै मुलुक राजदूत विहिन अवस्थामा राखिएका छन्। धेरै नेपाली युवायुवतीहरु विभिन्न देशमा रहेकोमा राजदूत नहुँदा उनीहरूका समस्याका चाङ लागेका भएपनि देउवा सरकार भने पूर्व राजालाई गाली गरेर आफ्नो असफलता र अकर्मण्यता लुकाउने प्रयासमा उद्दत रहेको छ।

नेपाली कांग्रेसको महाधिवेशन यहि मंसिर महिनामा हुने भएपछि सरकारी काम कारबाहीलाई छोडेर अहिले कांग्रेसका सभापति समेत रहेका प्रधानमन्त्री देउवा फेरी कांग्रेसको सभापति बन्ने धुनमा सक्रिय

भएका छन्। प्रधानमन्त्री भएकै कारण उनले कार्यकर्ताहरुलाई आफ्नो पक्षमा पार्न सरकारी दुकुटीको दुरुपयोग समेत गर्दै आएका छन्। सभापतिमा पराजित भएको खण्डमा आफूले प्रधानमन्त्रीका पद नै गुमाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना हुन सक्ने भएपछि उनले सत्ताका प्रमुख घटक माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीका अध्यक्षसँग समेत हार युहार मागिरहेका छन्। त्यसै कारणले गर्दा केही समय पहिला माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले त कांग्रेसको महाधिवेशनबाट सभापतिमा देउवाकै जित हुने घोषणा नै गरिसकेका छन्। माओवादी केन्द्र लगायत अन्य कुनै पार्टीसँग तालमेल नगरि निर्वाचनमा जानु पर्ने कांग्रेसका अन्य नेताहरूको भनाई बाहिरिएपछि माओवादी केन्द्र र एकीकृत समाजवादी पार्टी भने निर्वाचनमा जाँदा कांग्रेसकै सहयोग खोजि रहेका र देउवा सभापतिमा पराजित भएको खण्डमा आ आफ्नो पार्टीको हालत खाब हुने निश्चित भएको भन्दै जसरी भएपनि देउवालाई नै सभापतिमा जिताउनु पर्ने पक्षमा रहेका छन्। यी सबै कारणहरूले गर्दा सभापति देउवाकै सुभावमा

उच्चस्तरीय राजनितिक समन्वय समितिको पहिलो अध्यक्षमा देउवाकै कटूर विरोधी रहेका कांग्रेसका बरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेललाई राखिएको छ। समन्वय समितिको अध्यक्ष भएपछि उनले देउवाकै विरोध गर्ने छोडने आकलन देउवा दाहाल र नेपालले गरेका छन्। पछिलो समयमा न्यायालयदेखि अन्य क्षेत्रमा समेत समस्या नै समस्या देखिएका भएपनि तत्काल भने न्यायालयको समस्या सडकमै छाताछुल हुन पुगेको र सर्वोच्च अदालतका २० मध्येका ११ न्यायाधिशहरूले इजलास विष्वाकार गरी रहदा पनि देउवा सरकार आफूलाई प्रधानमन्त्री बनाउन परमादेश दिने सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधिश चोलेन्द्र शमशेर राणा कै पक्षमा रहेको जस्तो देखिएको छ। कानुन विदहरूको साफ संगठन नेपाल बारले प्रधानन्यायाधिश राणाको राजीनामा मादै राणा माथी केही गम्भीर आरोप लगाउदै अदालत परिषदर मै दिनहु धर्न र विरोधका कार्यक्रम गरी रहेको भएपनि सरकार र पाँच दिल्ली गठबन्धन चुपचाप बसेका हुनाले देउवा सरकार र पाँच दलीय गठबन्धन समेत असफल सावित भएको प्रस्तु दुवै गरेको छ।

समाधान हुने अवस्था देखिएको छन्।

न्यायालयभित्र यति तुले समस्या आउँदा समेत राजनीति दलहरू भने मौन बसेका छन्। पाँच दलीय गठबन्धनका शिर्ष नेताहरूले न्यायालयको समस्या न्यायालयभित्रैबाटे समाधान हुनुपर्ने बताउँदै आएका छन्। कानुन व्यवसायीहरू नेपाल बार र सर्वोच्चबार लगायतले प्रधानन्यायाधिश राणाको राजिनामा नआएसम्म अदालत परिषदभित्रै धर्न र विरोधका कार्यक्रम गरिरहने भन्दै न्यायाधिशहरूसँग मात्र सहमति गरेर प्रधानन्यायाधिश अधि बद्न खोजे त्यो आपूर्हरुलाई मान्य नहुने बताउँदै आएको हुनाले अब राजिनामा बाहेक अर्को विकल्प देखिएन।

संगठन नेपाल बारले त प्रधानन्यायाधिश राणाको राजीनामा नै पहिलो सर्त भन्दै सर्वोच्च अदालत परिषदभित्रै धर्न र विरोधका कार्यक्रमहरू समेत जारी राखेको छ। कानुन व्यवसायीहरूको अनुसार सर्वोच्च अदालतमा एक जना न्यायाधिश खाली रहेपनि नियुक्त गर्ने प्रधानन्यायाधिश राणाले कुनै कदम नचालेको उच्च अदालतमा भण्डै ८० जना न्यायाधिशहरू रिक्त रहेकोमा पदपूर्तिका लागि चासो नदेखाएको विचौलियाको प्रमुख र दबाव हटाउन नसकेको पावरपोलिटिक्स गर्ने खोजेको, नियुक्ती र

सरुवामा पारदर्शी आधार खडा नगरेको,

मुद्दाको पेशी तोकदा भेदभाव गरेको, पेशीमा छ महिना भन्दा कम समयमा दर्ता भएका मुद्दाको पेशी तोकेपनि १४ /१५ महिनापि दर्ता भएका मुद्दाको पेशी तै नतोकेको मुद्दाको निवेदन जुन इजलाससँग सम्बन्धी छ त्यही इजलासमा तोक्नु पर्ने आन्य इजलासमा तोक्ने गरेको, आफ्नै इजलासमा केही मुद्दा राखेर स्वार्थ पुरा गरेको, आरोप कानुन व्यवसायीहरूले लगाएका छन्। उनीहरूको अनुसार यहि कारण राणाले गर्न भन्दा द्वन्द्व निर्णयाउन लागेको जस्तो देखिएको छ।

बहादुर कार्कीले सम्पूर्णामा सही गरेको थिए। दालालका अनुसार सम्पूर्णामा संसदबाट पारित गर्नुपर्ने कुरा राखिएको थिएन। अमेरिकाले पेसा दिने र नेपालले लिए देश विकास गर्ने भन्ने मात्र थियो। त्यसबेला हामीपनि सरकारमा थिएँ, त्यसबेला शेरबहादुर देउवाकै नेतृत्वमा सरकार रहेको र त्यसबेलाका अर्थमन्त्री र हालाका सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री ज्ञानेन्द्र

यसकारण...

गर्दा न्यायालय भीत्र संकट देखिएको छ।

न्यायालयमा न्यायाधिशहरूले इजलास विहस्कार गरीरहेका हुनाले सेवायाहीहरु भने मर्कमा परेको छ।

सेवायाही अदालत पुग्दा आफ्नो काम नभएको भन्दै गुनासो पोखन थालेका छन्। केही समय त वन्दी प्रत्यक्षी कारणका मुद्दाको समेत सुनुवाई भएन। कानुन व्यवसायीहरूको

बहादुर कार्कीले सम्पूर्णामा सही गरेको थिए।

दालालका अनुसार सम्पूर्णामा संसदबाट लगेर पारित गरिए ऐन सरह हुने गरि अनुमोदन गर्नुपर्ने कुरा थिएन तर पछि त्यो थपियो त्यसरी थपिएपछि यसको रहस्य के हो त भन्ने प्रश्न खडा भयो र विवादित बन्न पुर्यो, दालालको भनाई रहेको छ। तर त्यसबेला एमसीसीमा सम्पूर्णामा गर्ने व्यक्ति अहिले पनि सरकारमै रहेको भएपनि थिएपनि विषयमा उनी केही

यसकारण...

भएको बताउँदै त्यसको नाइको प्रधानन्यायाधिश राणा नै भएको आरोप लगाएका छन्। अध्यक्ष श्रेष्ठको आरोपमा सत्यता भए प्रधानन्यायाधिश राणा एक मिनेट पनि प्रधानन्यायाधिशको पदमा बसिरहनु हुँदैन यदि आरोपमा सत्यता नभए आरोप लगाउने व्यक्तिमात्र तत्काल कानुनी कारबाही हुनुपर्दछ।

यति गम्भीर आरोप लगाउने व्यक्तिमात्र तत्काल कानुनी कारबाही हुनुपर्दछ।

यसकारण अदालत परिवर्तनमा अधिकारी र अंश मुद्दा सर्वोच्च अदालतमा विवादित अवस्थामै थिए। सो कार्यक्रममै थापाले सोधे उक्त सम्पति ऐतिक हो कि घुसाको रकम ?

सो कार्यक्रममा नेपाल बारका अध्यक्ष चण्डेश्वर श्रेष्ठले भने न्यायका लागि चासो नदेखाएको विचौलियाहरू बर्णीदेखि विचौलियाहरूलाई पिडित

एउटै व्यक्तिले आजिवन राजनीति गर्ने नाममा ज्ञानेन्द्र ढाँढिरहनु पनि राजनीतिज्ञहरूको अर्को गल्ली हो।

असल नेतृत्वको खोजिमा जनताले रहेपनि इमान्दार र असल नेतृत्वलाई जाली भेली नेतृत्वहरूले माथि उठन दिँदैन त्यसैको परिषदमा जनताले भोग्नु परिहरेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको विविधता जनाउँछन् त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्यालाई नजर अदालत त्यसलाई रहेको छ।

त्यसकारण अदालत प्रस्तुत गर्दै त्यसलाई त्यसैको लागि राम्राज्य